

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **A. K.**, bývajúceho v T., zastúpeného JUDr. H. B., advokátkou so sídlom v D., proti odporkyňi **E. K.**, bývajúcej v T., zastúpenej JUDr. E. S., advokátkou so sídlom v D., **o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov**, vedenej na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 5 C 402/2007, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 3. apríla 2012 sp. zn. 9 Co 142/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 3. apríla 2012 sp. zn. 9 Co 142/2011 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Dunajská Streda rozsudkom z 22. marca 2011 č.k. 5 C 402/2007-286 určil, že do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) navrhovateľa a odporkyne patrí: a/ nehnuteľnosť v katastrálnom území D., ktorá je v katastri nehnuteľností zapísaná na liste vlastníctva č. X. ako parcela č. X. – zastavané plochy a nádvoria vo výmere X. m², parcela č. X. – zastavaná plocha a nádvoria vo výmere X. m² a dom súpisné č. X. na parcele č. X. (ďalej len „dom“), b/ hnutel'nosti v dome sa nachádzajúce a c/ zostatok úveru poskytnutého Štátnym fondom rozvoja bývania. Hodnotu majetku v BSM určil súd prvého stupňa sumou 116 507,37 €. Do výlučného vlastníctva navrhovateľa prikázal dom a hnutel'nosti v celkovej hodnote 101 895 € a do výlučného vlastníctva odporkyne hnutel'né veci v celkovej hodnote 512 €. Účastníkov vzájomne finančne vyporiadal uložením povinnosti navrhovateľa zaplatiť odporkyňi do 3 dní sumu 33 591,14 €. Oboch účastníkov zaviazal zaplatiť súdny poplatok 1 024 €. Rozhodol tiež, že na úhradu trov znaleckého dokazovania a hotových nákladov je navrhovateľ povinný doplatiť 30,32 € a odporkyňa

363,65 €. Napokon rozhodol o trovách konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že medzi účastníkmi v zásade neboli rozpory v tom, čo a v akej hodnote tvorí BSM a čo má byť prikázané tomu – ktorému účastníkovi. Rozporné boli ich tvrdenia v tom, čo navrhovateľ vniesol za trvania ich manželstva do majetku v BSM. Pokiaľ navrhovateľ uvádzal, že na výstavbu domu bola z jeho prostriedkov použitá suma 250 000 Sk a tvrdil, že peniaze mu darovali rodičia, ktorí pri stavbe aj osobne pomáhali, zakúpili časť stavebného materiálu a uhradili niektoré výdavky spojené s občerstvením stavebných robotníkov, odporkyňa jeho tvrdenia popierala. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že úspory uložené na dvoch vkladných knižkách v celkovej sume 6 233,05 € patrili výlučne navrhovateľovi. Za preukázané považoval aj to, že rodičia darovali navrhovateľovi sumu 100 000 Sk, ktorá bola použitá na výstavbu rodinného domu, a tiež sumu 25 000 Sk, ktorou bola uhradená časť stavebných prác. Celkové investície navrhovateľa preukázané vkladnými knižkami, ako aj svedkami a písomnými potvrdeniami predstavovali 10 050,35 €. V časti ďalších tvrdení o príspevku rodičov ale navrhovateľ podľa názoru súdu prvého stupňa dôkazné bremeno neunesol. Do celkovej hodnoty BSM zaradil súd všeobecnú hodnotu domu 98 400 €, hodnotu zariadenie domu 2 192,46 € a elektroniky 1 814,69 € (spolu 102 407,15 €) a v nadväznosti na to konštatoval, že polovica z tejto sumy je 51 203,575 € (zaokrúhlene 51 203,60 €). Navrhovateľovi prisúdil majetok v hodnote 101 895,18 €, podiel ním vyplácaný odporkyňi znížil o 17 100,46 € (uznané investície navrhovateľa vo výške 10 050,35 € a polovica úveru 7 050,11 € zaplateného navrhovateľom namiesto odporkyne). Uvedeným výpočtom dospel súd prvého stupňa k sume 33 591,14 €, ktorú je navrhovateľ povinný zaplatiť odporkyňi na ich úplné finančné vyrovnanie. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie obaja účastníci.

Krajský súd v Trnave rozsudkom z 3. apríla 2012 sp. zn. 9 Co 142/2011 napadnutý rozsudok: I. potvrdil v časti určenia vecí patriacich do BSM, II. zmenil v časti určenia hodnoty celkového majetku v BSM tak, že jeho hodnota je 116 500,86 €, III. zmenil v časti prikázania vecí v BSM do vlastníctva účastníkov tak, že prikázal do výlučného vlastníctva a/ navrhovateľa dom a hnuťelné veci v celkovej hodnote 101 894,46 €, b/ odporkyne osobný počítač v hodnote 512 €, IV. zmenil v časti týkajúcej sa finančného vyrovnania účastníkov titulom zaniknutého BSM tak, že navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť odporkyňi do 3 dní sumu 40 654,18 €, V. zmenil v časti týkajúcej sa povinnosti účastníkov zaplatiť súdny poplatok tak, že každý z nich je povinný zaplatiť ho vo výške 1 748 €, VI. zmenil v časti týkajúcej sa trov znaleckého dokazovania a hotových výdavkov tak, že navrhovateľ je povinný doplatiť sumu 105,41 € a odporkyňa sumu 427,35 €, VII. potvrdil vo výroku

a náhrade trov prvostupňového konania. Odvolací súd napokon rozhodol, že žiadny z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozsudku odvolací súd poukázal na ustanovenie § 150 Občianskeho zákonníka a zásady vypořádania BSM. Uviedol, že súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a svoje správne skutkové zistenia primerane právne posúdil. Vytkol mu len to, že sa dopustil niektorých chýb pri výpočte hodnoty majetku a výšky súdnych poplatkov, ako aj pri rozhodovaní o trovách konania. Poukázal na to, že hodnota majetku v BSM je 102 406,46 € a predstavuje ju jednak hodnota domu (98 400 €), hnutelností (2 192,46 €) a elektroniky (1 814 €). K tejto hodnote treba pripočítať úver (14 100,22 €), takže celková hodnota majetku v BSM predstavuje nie 116 507,37 € (ako nesprávne uviedol súd prvého stupňa), ale 116 506,68 €. Vzhľadom na túto nesprávnosť bolo potrebné opraviť aj výpočet hodnoty majetku prikázaného do výlučného vlastníctva navrhovateľa, ktorý z majetku v BSM v hodnote 102 406,46 € prevzal majetok v hodnote 101 894,46 €. Odporkyni, ako správne uviedol už súd prvého stupňa, bola do výlučného vlastníctva prikázaná hnutelná vec v hodnote 512 €. Z týchto dôvodov považoval odvolací súd za potrebné upraviť aj výšku sumy, ktorú je navrhovateľ povinný vyplatiť odporkyni na ich vyrovnanie. Z hodnoty majetku v BSM (116 506,68 €) treba odpočítať sumu, ktorú vložil navrhovateľ do spoločného majetku (10 050,35 €). Z výslednej sumy (106 456,33 €) prichádza pre každého z účastníkov do úvahy 53 228,165 €. Navrhovateľ dostane viac o 48 666,295 €. Z tejto sumy je potrebné odpočítať zostatok úveru, ktorý splatí navrhovateľ namiesto odporkyne (7 500,11 €). Od sumy 41 166,185 €, ktorú by mal navrhovateľ vyplatiť odporkyni, treba odpočítať hodnotu jej prikázanej hnutelnej veci (512 €). Navrhovateľ má teda odporkyni vyplatiť 40 654,185 € (zaokrúhlene 40 654,18 €). Súdny poplatok, ktorý sú povinní účastníci konania zaplatiť súdu za vypořádanie BSM, je potrebné počítat' z hodnoty predmetu konania, teda zo sumy 116 506,68 €. Z tejto sumy 3% predstavujú 3 495,18 €, z toho polovica je 1 747,59 € (po zaokrúhlení 1 748 €). V časti povinnosti účastníkov konania nahradiť trovy konania súdu prvého stupňa sa taktiež súd prvého stupňa pri výpočtoch pomýlil, preto odvolací súd chyby odstránil. Znalcovi z odboru oceňovania nehnuteľností bolo vyplatené znalečné 506 € a za vyjadrenie k znaleckému posudku 29,56 €. Za ocenenie bytového zariadenia bolo znalcovi vyplatené znalečné 146 € a za ohodnotenie elektroniky znalečné 167,40 €. Znalečné bolo v úhrne vyplatené vo výške 848,96 €. Okrem toho súd prvého stupňa zaplatil Slovenskej sporiteľni, a.s. za vyžiadajú správu sumu 25,73 €. Celkom teda trovy konania predstavujú 874,69 €, z čoho na každého z účastníkov pripadá suma 437,35 €. Navrhovateľ zaplatil preddavok 10 000 Sk (331,94 €), preto je povinný doplatiť 105,41 € (t.j. 437,35 € – 331,94 €).

Odporkyňa, ktorá nezaplatila žiadny preddavok, je povinná zaplatiť trovy konania v plnej výške, teda v sume 437,35 €. V závere rozsudku odvolací súd zopakoval, že k chybám v rozhodnutí súdu prvého stupňa, ktoré bolo potrebné napraviť v odvolacom konaní, došlo len v dôsledku nesprávnosti matematických výpočtov prvostupňového súdu.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie navrhovateľ tvrdiac, že postupom súdov mu bola odňatá možnosť konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Uviedol, že súhlasí s určením, čo patrí do BSM a čo sa z BSM prikazuje tomu – ktorému účastníkovi, podľa jeho názoru mu ale súdy uložili povinnosť zaplatiť odporkyni podstatne vyššiu sumu, než zodpovedá ustanoveniu § 150 Občianskeho zákonníka. Súdom vytkol, že nezohľadnili viaceré skutočnosti, ktoré boli preukázané vykonaným dokazovaním, predovšetkým to, že navrhovateľ a odporkyňa počas výstavby domu nemali spoločné úspory a dom bol (okrem prostriedkov poskytnutých v rámci úveru) financovaný len z prostriedkov navrhovateľa vo výške 250 000 Sk (solventnosť v tejto výške musel preukázať už stavebnému úradu a fondu rozvoja bývania) a vo výške 335 000 Sk (ktoré mu darovali jeho rodičia, ktorí aj vyplatili 65 000 Sk za vykonané stavebné práce). Výlučne za finančnej a fyzickej pomoci rodičov navrhovateľa bolo možné požiadať o vydanie kolaudačného povolenia. Súdy pri rozhodovaní nevzali na tieto skutočnosti dostatočný zreteľ. Navrhovateľ osobitne zdôraznil, že dom bol poškodený víchricou, jeho cena bola určená v roku 2009 a v roku 2012 je v obci T. neaktuálna a privysoká. Z týchto dôvodov žiadal napadnuté rozhodnutie zmeniť a rozhodnúť spôsobom, ktorý zohľadní jeho dovolacie námietky.

Odporkyňa vo vyjadrení k dovolaniu vyslovila pochybnosť o správnosti názoru navrhovateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Poprela, že by ju navrhovateľ informoval o poškodení domu alebo že by od nej vyžadoval, aby prispela na úhradu nákladov spojených s nejakou opravou domu. K námietkam navrhovateľa o nerešpektovaní § 150 O.s.p. odporkyňa uviedla, že ide o argumentáciu prednášanú navrhovateľom počas celého konania, s ktorou sa už dostatočne vypořádali súdy nižších stupňov. Navrhovateľ nikdy nepreukázal, že disponoval s ním uvádzanými úsporami alebo že by mu jeho rodičia darovali ním uvádzané sumy. Z týchto dôvodov žiadala neopodstatnené dovolanie zamietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal účastník konania zastúpený advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.) pristúpil najskôr

k posúdeniu otázky, či je navrhovateľom podané dovolanie procesne prípustné (§ 236 a nasl. O.s.p.).

1. V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je založená na rozdielnosti rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvého stupňa. O rozdielne rozsudky ide vtedy, ak okolnosti významné pre rozhodnutie veci posúdili oba sudy rozdielne, v dôsledku čoho odlišne určili alebo deklarovali práva a povinnosti účastníkov. Pre posúdenie, či ide o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, nie je významné formálne hľadisko (ako odvolací súd formálne rozhodol alebo ako formálne svoj výrok označil), ale obsahové hľadisko – vzťah rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvého stupňa v tom zmysle, či práva a povinnosti účastníkov sú určené (deklarované) rovnako alebo odlišne.

V danom prípade síce odvolací súd v napadnutom rozsudku (formálne) konštatoval, že dovolaním napadnutý rozsudok je vecne správny a že súd prvého stupňa sa dopustil výlučne len počtárskych chýb (čo by nasvedčovalo tomu, že na mieste bol prípadne postup súdu prvého stupňa podľa § 164 O.s.p.), rozhodnutie odvolacieho súdu ale predsa len viedlo k (obsahovo) odlišnému vypořádaniu účastníkov, a to minimálne čo do určenia sumy, ktorú má navrhovateľ vyplatiť odporkyni – súd prvého stupňa túto povinnosť vyčíslil sumou 33 591,14 € a odvolací súd sumou 40 654,18 € (ide o rozdiel predstavujúci 7 063,04 €).

Výroková časť napadnutého rozhodnutia vo veci samej sa vnútorne člení a skladá z viacerých oddelených častí, z ktorých niektoré vyznievajú tak, že ide o potvrdzujúci výrok rozsudku, napriek tomu ale celý výrok vo veci samej bol jednotným rozhodnutím o vypořádání BSM (viď § 212 ods. 2 písm. d/ O.s.p.) a ako celok ho treba považovať za zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky po zistení, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu vyplývajúcom z § 242 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu nie je správny.

Občiansky súdny poriadok umožňuje účastníkovi podať dovolanie len z tých dôvodov, ktoré sú taxatívne uvedené v § 241 ods. 2 O.s.p. Dovolanie môže byť podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm. a/ až d/ O.s.p. Pri vyporiadaní BSM podľa § 150 Občianskeho zákonníka ide o prípad, v ktorom z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyporiadania vzťahu medzi účastníkmi konania, kedy dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania (§ 242 ods. 2 písm. d/ O.s.p.).

3. Dovolací súd aj s prihliadnutím na obsah dovolania skúmal opodstatnenosť dovolateľovej námietky, že mu postupom súdov bola odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania (napríklad právo zúčastniť sa pojednávania, vyjadrovať sa k veci, k vykonanému dokazovaniu, podávať návrhy a opravné prostriedky).

Z obsahu dovolania (viď § 41 ods. 2 O.s.p.) vyplýva, že navrhovateľ v skutočnosti nenamieta znemožnenie realizácie niektorého z jeho procesných oprávnení, ale že svoju nespokojnosť vyjadruje vo vzťahu k právnomu posúdeniu, na ktorom spočíva napadnuté rozhodnutie (k tomu viď ďalej).

Dovolací súd na tomto základe uzatvára, že v predmetnom konaní nedošlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

4. I keď výroková časť rozsudku o vyporiadaní BSM obsahuje vždy viacero výrokov (medziiným o tom, čo sa z BSM prikazuje tomu – ktorému účastníkovi konania a o tom, či a čo má jeden z nich plniť druhému na ich úplné vyrovnanie), treba na toto rozhodnutie hľadieť ako na jednotný celok, ktorý má komplexne vyporiadať doterajšie práva účastníkov konania z BSM a konštituovať ich nové práva. Ak účastník konania napadne odvolaním rozsudok súdu prvého stupňa o vyporiadaní BSM (či už ako celok, alebo niektorý z jeho výrokov), odvolací súd nie je v zmysle § 212 ods. 2 písm. d/ O.s.p. viazaný rozsahom odvolania. V takom prípade žiadny z výrokov odvolaním napadnutého rozhodnutia vo veci

samej nenadobúda oddelene právoplatnosť (§ 206 ods. 2 O.s.p.); odvolací súd musí vždy preskúmať celé rozhodnutie súdu prvého stupňa o vypořiadaní BSM (všetky jeho výroky vo veci samej) a v nadväznosti na výsledky svojho odvolacieho prieskumu môže toto rozhodnutie len ako celok buď potvrdiť (§ 219 O.s.p.) alebo zmeniť (§ 220 O.s.p.) alebo zrušiť (§ 221 O.s.p.).

Pokiaľ odvolací súd na základe odvolania podaného proti rozsudku súdu prvého stupňa o vypořiadaní BSM pristúpi k zmene napadnutého rozhodnutia vo veci samej (o tento prípad ide aj v preskúmvanej veci), nemôže niektorý výrok prvostupňového rozsudku potvrdiť a iné výroky zmeniť alebo zrušiť. Odvolací súd pri zmene rozhodnutia (§ 220 O.s.p.) nahradzuje v tomto prípade rozhodnutie súdu prvého stupňa ako celok. Z povahy rozhodnutia o vypořiadaní BSM vyplýva, že odvolací súd musí pri zmene odvolaním napadnutého rozhodnutia sám nanovo a v celom rozsahu vypořiadat' všetky práva a povinnosti účastníkov z právneho vzťahu BSM a tiež nanovo konštituovať ich práva z novovzniknutých právnych vzťahov. To medziiným znamená, že odvolací súd musí vo svojom zmeňujúcom rozsudku znovu uviesť konkrétny výpočet vecí v BSM, ktoré pripadajú do výlučného vlastníctva toho – ktorého účastníka, a tiež určiť, či a aké plnenie má jeden z účastníkov poskytnúť druhému účastníkovi na ich úplné vyrovnanie.

V danom prípade ale výroková časť rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci samej týmto zásadám nezodpovedá.

5. V dovolaní sa namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Úlohou dovolacieho súdu v prípade dovolania, ktoré je odôvodnené nesprávnym právnym posúdením veci, je preskúmať, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny predpis a či ho aj správne interpretoval.

Ak zanikne BSM, vykoná sa vypořiadanie podľa zásad uvedených v § 150 Občianskeho zákonníka (viď § 149 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Vypořiadanie BSM podľa § 150 Občianskeho zákonníka pozostáva jednak zo stránky kvalitatívnej,

t.j. usporiadania vlastníctva k jednotlivým veciam patriacim do BSM, jednak zo stránky kvantitatívnej, ktorá sa týka jednotlivých hodnôt účastníkov – bývalých manželov. Predmetom vyporiadania BSM je všetko, čo do tohto spoluvlastníctva patrilo a čo existovalo ku dňu jeho zániku. Vyporiadanie BSM sa vykonáva ako vyporiadanie v tzv. širšom zmysle, to znamená, že do úvahy sa berú a vyporiadávajú aj pohľadávky a dlhy vzniknuté za trvania manželstva účastníkov a ich spoločného hospodárenia.

Podľa § 150 Občianskeho zákonníka pri vyporiadaní sa vychádza z toho, že podiely oboch manželov sú rovnaké. Každý z manželov je oprávnený požadovať, aby sa mu uhradilo, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok, a je povinný nahradiť, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jeho ostatný majetok. Ďalej sa prihliadne predovšetkým na potreby maloletých detí, na to, ako sa každý z manželov staral o rodinu, a na to, ako sa zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí. Pri určení miery pričinenia treba vziať tiež zreteľ na starostlivosť o deti a na obstarávanie spoločnej domácnosti. Dovolací súd uvádza, že toto ustanovenie upravuje zásady, z ktorých treba vyhádzať pri vyporiadaní BSM. Predmetom vyporiadania BSM je všetko, čo do tohto spoluvlastníctva patrilo a čo existovalo ku dňu jeho zániku. Základnou zásadou pre vykonanie vyporiadania BSM je, že podiely oboch manželov sú rovnaké (princíp parity). Z tejto zásady však zákon pripúšťa výnimky, ktoré umožňujú podiely určiť aj iným pomerom. Výšku podielov môže ovplyvniť napríklad skutočnosť, že niektorý z manželov sa napriek svojim schopnostiam a možnostiam nestaral o rodinu, že sa nepričiňoval (hoci mohol) o nadobudnutie a zveľaďovanie spoločných vecí a podobne. V rámci vyporiadania BSM súd i bez návrhu musí prihliadnuť na to, čo bolo zo spoločného majetku vynaložené na oddelený (samostatný) majetok niektorého z manželov. Na druhej strane, manžel, ktorý vynaložil na spoločný majetok prostriedky, ktoré boli jeho výlučným vlastníctvom, je oprávnený požadovať, aby mu bola vrátená hodnota takto vynaložených prostriedkov späť do jeho výlučného vlastníctva.

5.1. Pri oceňovaní (hnutel'ných a nehnuteľných) vecí patriacich do vyporiadavaného BSM sa vychádza zo stavu vecí ku dňu zániku BSM, avšak z ceny v čase, kedy dochádza k vyporiadaniu (viď R 42/1972, ale aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2009 sp. zn. 3 Cdo 56/2008, zo 4. marca 2009 sp. zn. 5 Cdo 95/2008 a z 31. októbra 2012 sp. zn. 2 Cdo 176/2011). V prejednávanej veci sa sudy touto zásadou dôsledne neriadili.

Aj so zreteľom na obsah dovolania treba pripomenúť, že súd prvého stupňa rozhodoval o vypořádání BSM 22. decembra 2011 a odvolací súd 3. apríla 2012. Pokiaľ pri tom vychádzali z ceny domu určenej ku dňu 29. mája 2009 (viď bod I. 3. znaleckého posudku Ing. J. J. na č.l. 50 až 72 spisu), a nie z ceny aktuálnej v čase vypořádania, spočívajú ich rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení veci. Na tento časový odstup medzi zistením ceny majetku v BSM a súdnym rozhodnutím o vypořádání tohto majetku nemožno (osobitne v čase rozkolísaných cien nehnuteľností) nevziať zreteľ, lebo má nespochybniteľný dopad na určenie základnej hodnotovej veličiny, od ktorej sa v rámci vypořádania BSM odvíjajú ďalšie výpočty. To isté možno konštatovať pokiaľ ide o postup súdov pri oceňovaní bytového zariadenia [viď znalecký posudok Ing. R. M. z 28. septembra 2009 (č.l. 112 až 115 spisu) vypracovaný ku dňu 9. júla 2007 (t.j. ku dňu právoplatnosti rozhodnutia o rozvoze manželstva účastníkov konania)] a elektrotechnických zariadení [viď znalecký posudok Ing. M. M. zo 16. novembra 2009 (č.l. 126 až 145 spisu), resp. z 13. januára 2010 (č.l. 158 až 167 spisu) vypracovaný k tomu istému dňu]. Z tohto dôvodu muselo byť rozhodnutie odvolacieho súdu zrušené.

5.2. Pokiaľ dovolateľ uvádza, že súdy mu uložili povinnosť zaplatiť odporkyni podstatne vyššiu sumu, než zodpovedá ustanoveniu § 150 Občianskeho zákonníka a že pri rozhodovaní nezohľadnili viaceré okolnosti významné podľa tohto ustanovenia, dovolací súd uvádza nasledovné:

Podľa § 101 ods. 1 O.s.p. sú účastníci povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti, označia dôkazné prostriedky a že dbajú na pokyny súdu. Podľa § 120 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.). Súd rozhodne na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti (§ 153 ods. 1 O.s.p.).

V sporovom konaní sa uplatňuje prejednacia zásada. Účastník má jednak povinnosť tvrdenia, jednak dôkaznú povinnosť. Následky spojené s ich nesplnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie ten účastník konania, ktorý tieto povinnosti nesplnil. Medzi povinnosťou tvrdenia a povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je vzájomná väzba. Pokiaľ účastník konania nesplní povinnosť tvrdenia, nemôže splniť ani povinnosť označiť na svoje tvrdenia dôkazy. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť účastníka konania za to, že v konaní neboli preukázané jeho tvrdenia a že z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jeho neprospech.

Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú účastníka konania zaťažujúce povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je vždy daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer účastníkov konania. Táto norma zásadne určuje rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané) a aj nositeľa dôkazného bremena. V závislosti na hypotéze právnej normy má každá zo strán sporového konania samostatnú (vlastnú) povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť a teda aj z toho vyplývajúce odlišné a samostatné bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno. Dôkazné bremeno ohľadne určitých skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorý z ich existencie vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o toho účastníka konania, ktorý existenciu týchto skutočností tiež tvrdí.

V danom prípade rozhodujúcou hmotnoprávnou normou bolo ustanovenie § 150 Občianskeho zákonníka. Navrhovateľ tvrdil, že na výstavbu domu boli vynaložené finančné prostriedky v jeho výlučnom vlastníctve aj v rozsahu prekračujúcom sumy, ktoré akceptovali sudy nižších stupňov a ktoré zohľadnili pri postupe podľa § 150 Občianskeho zákonníka; v zmysle vyššie uvedeného zaťažovala navrhovateľa povinnosť preukázať svoje tvrdenia.

Na základe výsledkov súdom prvého stupňa vykonaného dokazovania, ktoré odvolací súd označil za správne a vedúce k úplnému zisteniu rozhodujúcich skutkových okolností, dospel dovolací súd [ktorý v dovolacom konaní dokazovanie nevykonáva (viď § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.), a preto ani nie je oprávnený preskúmať správnosť skutkových zistení súdov nižších stupňov] k názoru, že obsah spisu v aktuálnom stave – t.j. v stave, v akom bol predložený na rozhodnutie o dovolaní (pozn.: tento stav môže byť prípadne v ďalšom konaní zmenený) – umožňoval súdom nižších stupňov, a to z dôvodov už nimi vysvetlených, prijať záver, že navrhovateľ v uvedených smeroch svoje skutkové tvrdenia nepreukázal.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky z dôvodov, ktoré sú uvedené v bodoch 4. a 5.1., dovolaním napadnuté rozhodnutie vo výrokoch I., II., III a IV. zrušil (ako súvisiace zrušil výroky V. až VII. a tiež výrok o trovách odvolacieho konania) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a odvolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. júla 2013

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková